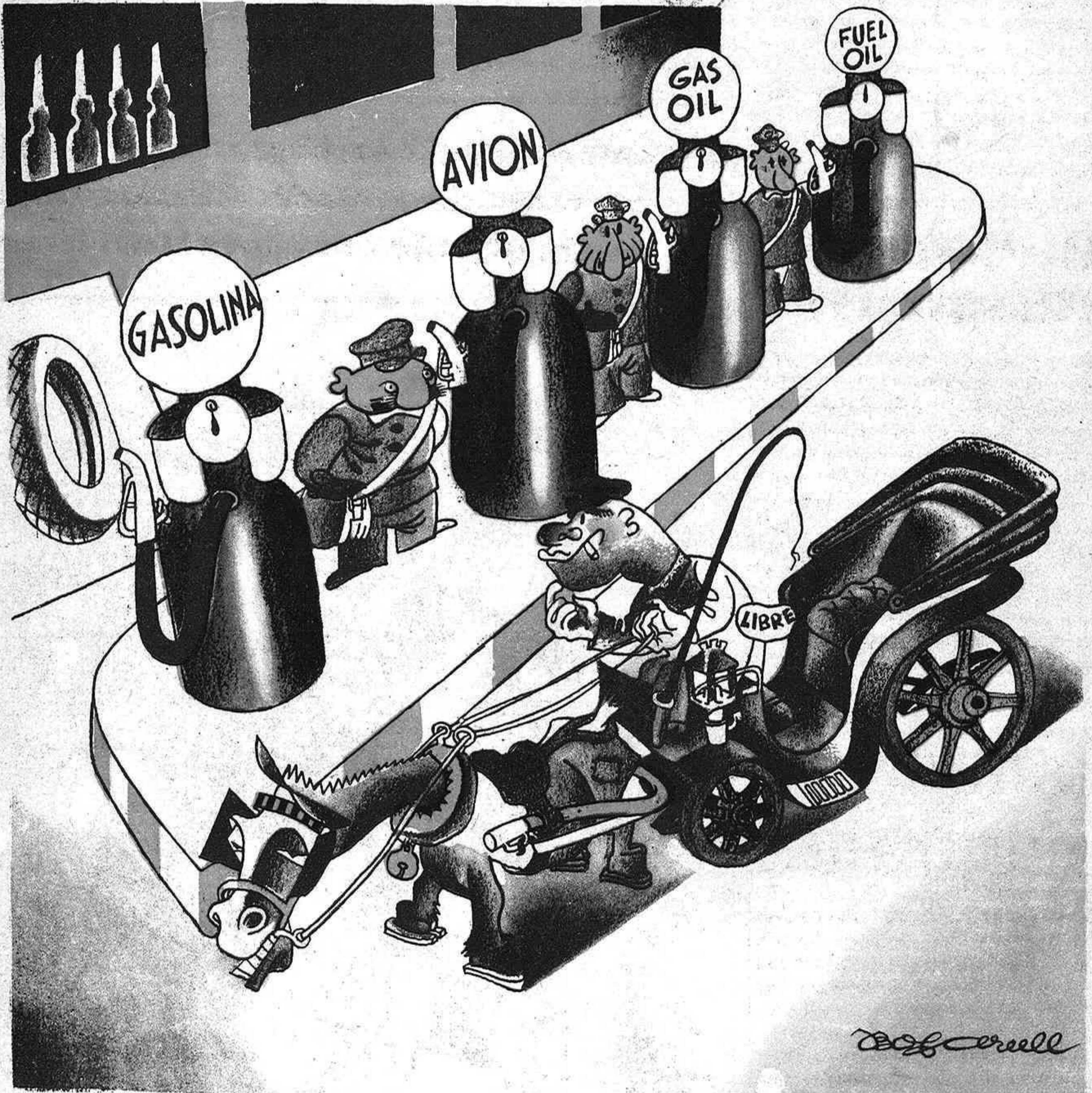

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: ARAGÓ, 290 - TEL. 23994

TRENTA CÈNTIMS

— Doneu-me deu quilos de garrofes.

INFORMACIO ESTRANGERA

La Conferència Transmediterrània

Reunió important

Nyon, 12. — S'ha reunit la Conferència dels consellers de la Transmediterrània a desgrat d'haver-se negat a concórrer les potències feixistes mediterrànies i del Bàltic que han proposat que sigui el Comitè de la No Intervenció que, com tothom sap, ja fa temps que és a l'aigua, qui determini si hi ha dret o no que els submarins italians desconeguts campin sota l'aigua de la Mediterrània i enfonsin els vaixells mercants coneguts de tots els països coneguts.—*Fabus.*

El "Mare Vostrum"

Nyon, 15. — Les potències reunides a Nyon, a desgrat de les potències que no s'han reunit a Nyon, han tractat sobre la llibertat de navegació de les mars i han dissentit sobre la propietat d'emprar el mot llatí de Mare Nostrum per denominar la mar llatina Mediterrània, puix que ara fóra més adequat dir-ne Mare Vostrum, ja que són «ells» els qui no deixen passar una rata sense torpedinar-la.

En vista que totes dues expressions són llatines i que el llatí és un llenguatge de dir missa, hom ha acordat deixar les coses com estaven no fos que encara es posin pitjor.—*Febra.*

Zones de seguretat

Nyon, 20. — La Conferència de la Companyia Transmediterrània ha arribat a fer públiques, després d'haver-les consultat als governs representats, unes conclusions que determinaran una major seguretat en la navegació de la mar.

Aquestes conclusions prevenen la creació d'unes zones de seguretat a les quals els submarins italians i alemanys desconeguts no podran ésser atacats pels vaixells pirates mercants que posen en perill la pau del món amb llurs constants agressions injustificades.—*Fabus.*

Lluminoses idees

Nyon, 19. — Ha causat gran alegria la determinació valenta de la Conferència de la Companyia Transmediterrània de protegir amb zones de seguretat la permanència a la mar llatina dels submarins italians i alemanys desconeguts.

Aquesta gloriosa determinació heroica de

la Conferència Transmediterrània de Nyon serà escrita amb lluminoses lletres de Nyon per tal que com el seu nom indica puguin ésser llegides per tots els navegants del món i serveixin d'exemple tot contribuint a assegurar la pau de les mars a aquells que volen assegurar la pau de les terres.—*Febra.*

La Companyia d'Autobusos «G.» també ha estat desarmada. Si ara apuja els trajectes, ja ens hi podrem tornar.

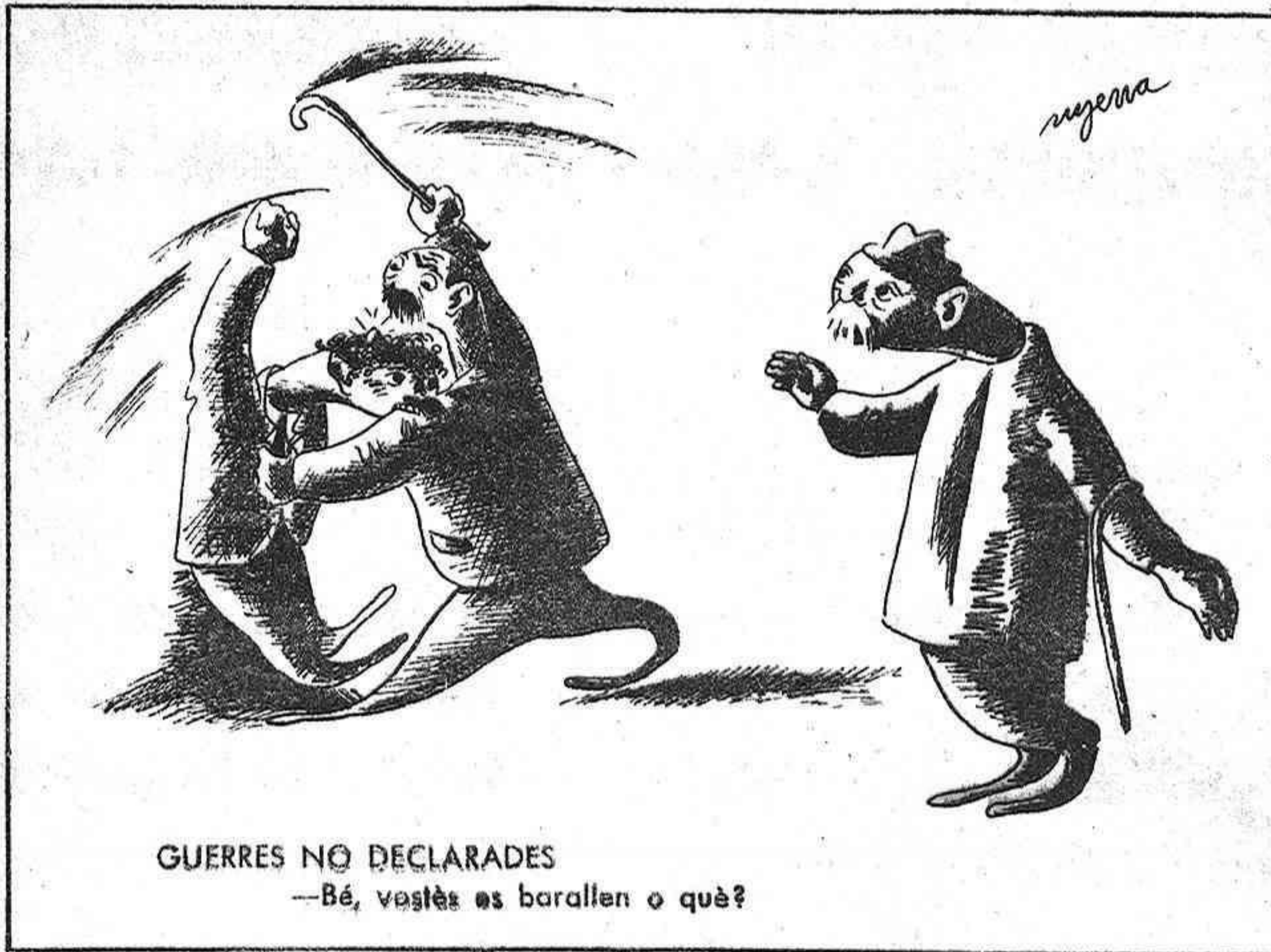

—A Corder Hull se li ha acabat la corda.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY, LXI

NUM. 3030

EDITORIAL

El temps. — «L'Estat sóc jo» (senyor Rei Sol). — Les infermeres autèntiques i les altres

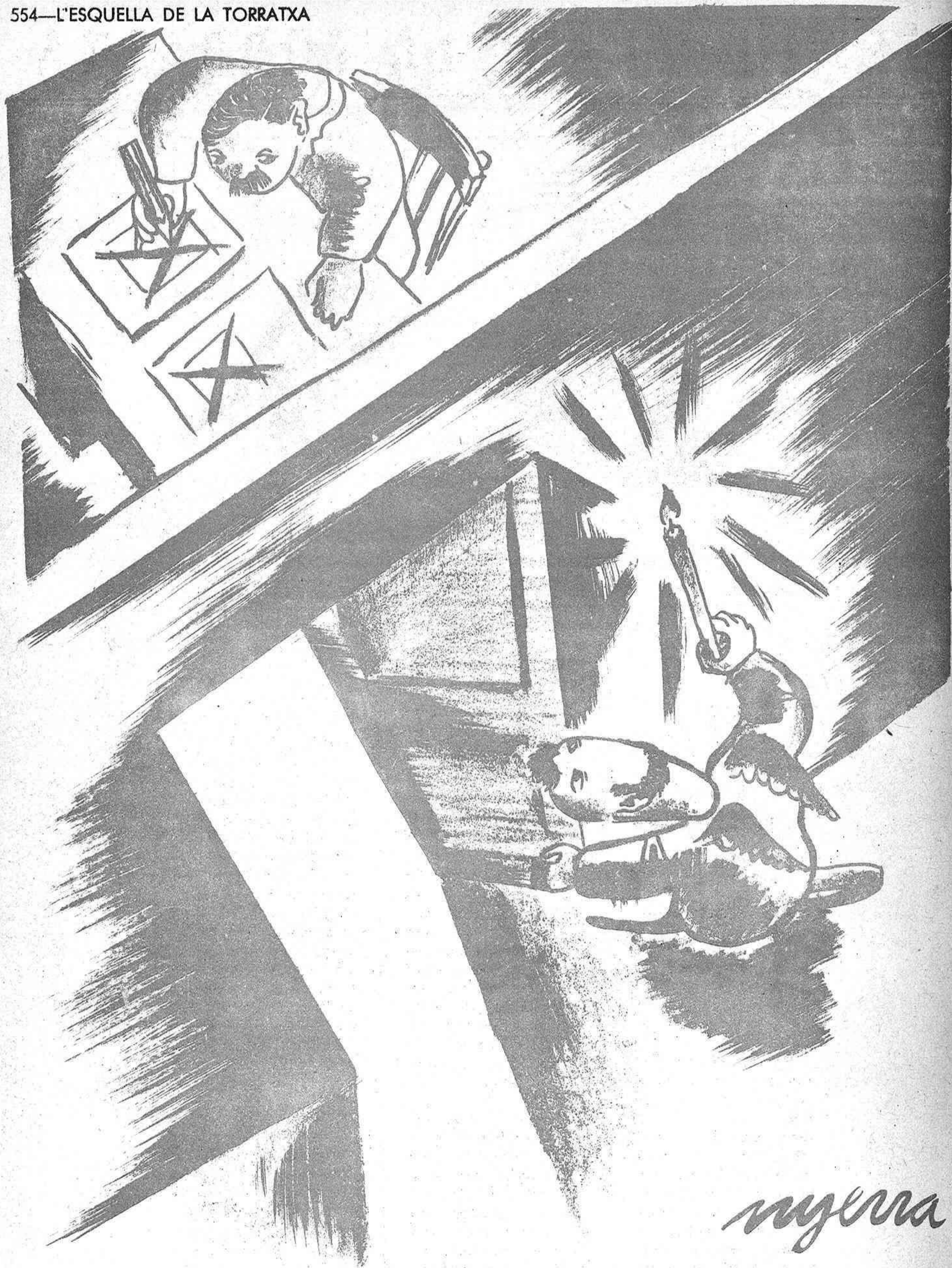
El temps ha començat a canviar. Ho diem perquè aquestes coses no prenen estat oficial ni obliguen fins que la premsa del país en fa la publicitat. Ha fet unes hores de vent que han estat el neguit de les persones petites i primes, que no podien sortir de casa per morde la por de no tornar-hi.

No obstant, l'onze de setembre va celebrar-se amb un gran esplendor. Tot Catalunya (hem alludit la massa confederal i anarquista ibèrica) hi era, demostrant al món això, o sigui, a saber: que qui més qui menys, vulgues que no, tots nosaltres som anar-

quistes ibèrics. El nostre entrançable i estimadíssim venerat col·lega «Solidaridad Obrera» ja ho deia l'endemà: «Cataluña s o m o s nosotros». Es així mateix. A la manifestació hi van anar, també, dos o tres senyors amb pancartes i banderes que no eren anarquistes, però això més que res cal atribuir-ho a una falla de l'organització, que deslluïa la festa.

Una altra cosa: ens hem assabentat que alguns hospitals van escassos d'infermeres. Cal fer-se'n càrrec i trobar-ho natural; les infermeres, amb llurs típiques creuetes vermelles i llurs tradicio-

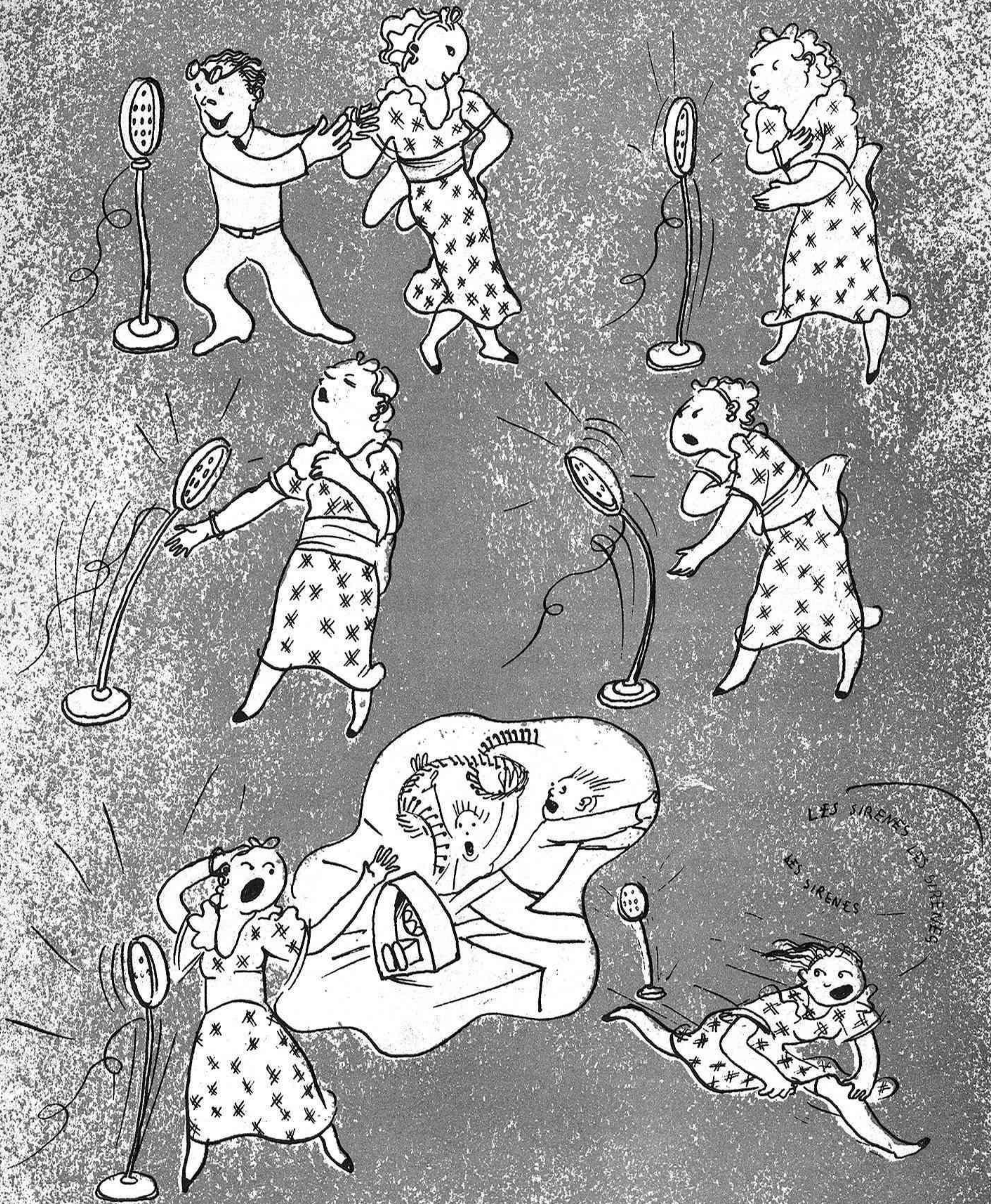
nals vestits blancs es dediquen a la meritòria tasca d'anar pels carrers amb un pot de llauana foradat, invitant les senyores i els senyors (però molt especialment els senyors) a tirar cèntims al pot. Es tracta d'un joc honest i sa, imprescindible a tota reraguarda que s'estimi, i que no és possible que faci enfadar ningú, puix que és indiscutible que una noia és més interessant i té una caiguda d'ulls més arreglada disfressant-se d'infermera i exhibint-se a l'aire lliure, que no pas fent d'infermera de debò, havent de tenir tractes amb malalts, ferits i altres persones inconfortables.

nyera

—Vol fer el favor de deixar-me passar?

Cantava com els àngels...

...però tenia veu de sirena.

La prohibició de les recaptas pels carrers és un seriós contratemps per a la Nova Economia

Si la cosa dura caldrà fer una transfusió als "Hospitales de Sangre"

Ens ha visitat una comissió de belles i nombroses recaptadores de carrer, vestides d'infermeres de carrer, per protestar enèrgicament de la intolerable coacció que representa per als sentiments humanitaris dels ciutadans la recent disposició de l'Ajuntament prohibint les captas i recaptas pels carrers de la ciutat.

De primer venien molt exaltades perquè atribuïen a L'ESQUELLA aquesta mesura; però, rebudes pel redactor encarregat dels Afers Exteriors sexuals, aviat han arriat veles i, amb els ulls més aviat en blanc, han accedit a exposar amb calma el motiu de la visita.

—Veuran —va començar la que semblava més desperta—. Nosaltres hem vingut ací perquè ens pensàvem que eren vostès els que manaven a Barcelona, i per això veníem a esgarrapar-los. Ara, però, com que veiem que no hi toquen cap pito, ens aprofitarem.

—Apa, aprofitin-se, doncs!

—No siguin sentimentals, que el que volem aprofitar és el seu diari per fer campanya. Nosaltres som infermeres.

—Infermeres? I doncs, què fan pel carrer ara que no hi ha ni accidents d'auto ni tresos de maig?

—Deixi'ns parlar, que sembla una dona de tan xerraire. Nosaltres, elles i una servidora, som infermeres dels Hospitales de Sangre, aquelles admirables institucions dels primers temps de la Revolució que vàrem crear amb

el pinzell als dits quan vàrem foragitar el feixisme criminal aixafat a les Drassanes, més enllà de les fronteres d'Aragó.

—Aleshores, amb mans solícites i amb la nostra entusiasta inexperiència posàvem el bàlsam de la nostra abnegació en les ferides dels nostres herois.

—Ah, ja.

—Calli; que xerra més que una dona. Però la guerra s'allargà; els nostres malalts es moriren, o bé es curaren; es féu l'Exèrcit Regular que posà hospitals pel seu compte; les nostres institucions foren abandonades. Què havíem de fer nosaltres? Digui.

—Potser plegar?

—Plegar! Calli, home, que ja es veu que no és dona. Plegar! Abandonar la nostra trinxera i el nostre front? I ara, què s'ha pensat?

—Veurà, pensava...

—Només pensen els ases! Aquantari! Posar el nostre heroisme al servei de la causa i a l'alçada...

—D'un campanar.

—No, senyor, a l'alçada de l'adversitat. Els nostres Hospitales de Sangre eren sagrats: ai, no, eren profans, i calia sostenir-los a ells i a la seva obra insubstituïble.

—Obra insubstituïble?

—I doncs, què s'ha pensat? Vostè es creu que el personal dels Hospitales de Sangre ha de quedar abandonat quan està malalt?

I que no ha de menjar quan està bo? I les famílies, què?

—Però, tanta gent, com la mantenen?

—Veurà; el Comitè d'Infermeres de l'Hospital General de Catalunya ha pogut resoldre el seu problema perquè econòmicament depèn de la Generalitat. Aquells sí que estan bé i han pogut millorar els serveis.

—Veu? Això està bé; i, els han millorat molt?

—Uil Miri, els serveis auxiliars, que abans costaven de deu a dotze mil pessetes al mes, ara puguen a seixanta mil duros; hi ha balls de gramola per a infermers i infermeres, els metges creuen i recreen el que els mana el Comitè d'Infermers..., i els malalts hi estan tan bé que encara hi ha ferits del mes de setembre de l'any passat. I els que hi entren ara, encara són seleccionats.

—Seleccionats?

—Sí, senyor, seleccionats; quan n'hi ha algun amb un carnet lleig, gcl

—Què vol dir gcl?

—Doncs gcl

I acompanyà el mot fent com si es toqués el violí al coll.

—Però nosaltres... Nosaltres anem fetes unes arrastrades. No tenim ni cinc.

—I doncs, com s'ho fan?

—Ja ho veu; demanant caritat per aquests móns de Déu; ai, aquests móns del Comitè. Abans encara teníem el recurs dels deu cèntims al mes del segell Pro-Hospitales de Sangre per a la renovació del carnet del pa. Ja ho veu! Només deu cèntims per cada carnet de pa cada mes! Què deu representar això? Compti els carnets de pa que deu haver-hi a Barcelona. Una misèria. Teníem, després, el que demanàvem nosaltres pels carrers, els cafès i els tramvies, les corrides de toros amb quadrilles tan bones com les dels funcionaris municipals, els festivals... I ara ens priven de demanar en públic!

—I doncs, com s'ho faran?

—No ho sabem encara. O bé demanar en privat..., o bé treballar.

—Quin dilema! Però, per què no coaccionen?

—Veu? Aquest altre dilema ja ens va més bé.

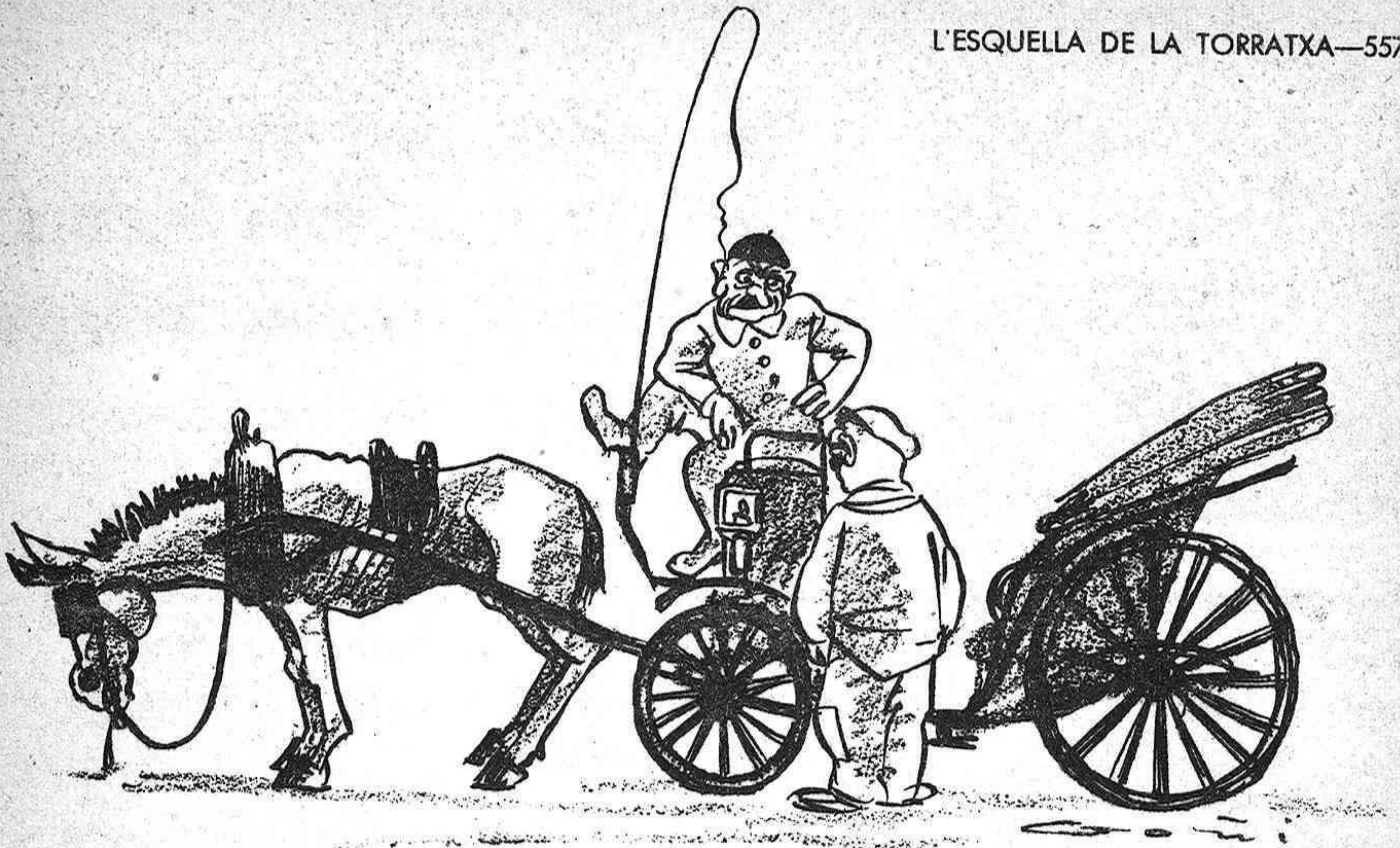
—Vol dir que no és un trilema?

—Tiri, home, tiri; un dilema! Qui parla de treballar?

—No li'ls puc donar a menys de cent pessetes, perquè m'hi va el cap.

AQUEST NUMERO
HA PASSAT PER LA
CENSURA

— Ara no li podeu donar terrosses de sucre, ah!
 — No. Ara li deixo xuclar l'encenador.

Els grans Espectacles públics

Capitol

”Aurora de Esperanza”

Com que Fèlix de Pomés és un obrer estalviador ha pogut anar al camp a passar quinze dies de vacances; però quan retorna a la seva llar humil i pobre, però neta i honrada, considera amb tristesa que les vacances han passat molt aviat. I és que l'infeliç ignorava que «vacaciones sin Kodak son vacaciones perdidas».

Al dia següent és despedit de la fàbrica i comença a treballar d'obrer parat en tota la pel·lícula. És així com ens assabentem de les moltes feines que té un parat de pel·lícula.

Nosaltres pensàvem que els parats tenien els seus Sindicats on organitzaven la lluita contra la burgesia creant dificultats a la classe privilegiada per mitjà de vagues, sabotatges, propaganda clandestina, etc., etc.

I nosaltres estàvem equivocats. L'obrer parat de «Aurora de Esperanza» no va al seu Sindicat a lluitar contra el capitalisme, sinó que se'n va a la porta d'un cabaret, sense afaitar —l'obrer, no la porta del cabaret. I allí s'està parat fins que el porter el vol treure, però ho impedeix una tanguista que diu poc més o menys «¡Pobrecillo» i se l'emporta cap a dins i el convida a sopar. Després de ben sopat es posa trist —pensa en els seus fillets i la seva dona— i la tanguista en un accés de tendresa li vol donar diners i ell es posa més trist encara i tanca els ulls, circumstància que aprofita la tanguista per ficar-li els diners a la butxaca.

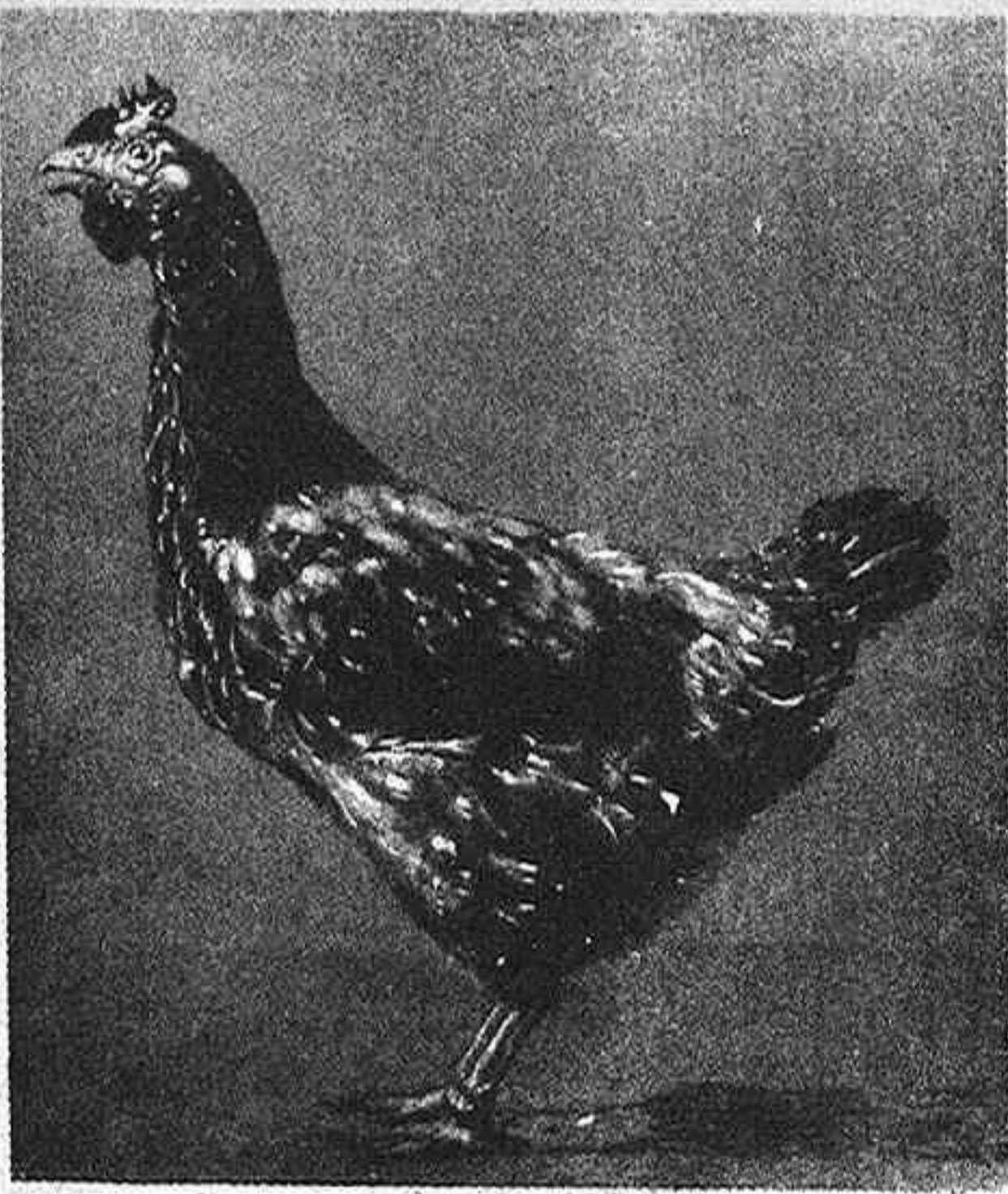
Un altre dels procediments que té aquest

parat per debilitar el capitalisme és anar a cercar el gerent d'una fàbrica i, en comptes de dir senzillament: «Hi ha feina?», crida desesperadament: «¡¡¡Quiero trabajo!!!» I d'aquesta manera es demostra que potser l'eficàcia per resoldre els conflictes socials consisteix en la intensitat de la veu. A la

millor sí i Titta Ruffo pot ésser un saludable precedent.

Una hora després acaba la pel·lícula en el moment d'esclatar la revolució.

A hores d'ara no sabem si aquest estrany parat estarà al front o s'haurà quedat a la rera guarda a fer d'incontrolat.

La Batalla de la Gallina

(Del nostre enviat especial)

Per cada gallina que us mengeu, deixen de produir-se uns 200 ous anuals i per cada ou que us mengeu deixa de néixer una gallina... Ep! o un pollastre... Ep! si l'ou no és de dos rovells

(A remarcar, que els ous els ponen les gallines i no els pollastres)

LA MARE DELS OUS

Després de «la Batalla de l'Ou» i de l'ou quan batalla, nosaltres no volem amagar l'ou als nostres lectors i els volem assabentar clara i sincerament de la difícil situació que pateix l'avicultura a la reraguarda i estimular el seu esforç en ajut d'una campanya més eficient que iniciarà l'ESQUELLA corregint defectes i subsanant tota la iniciativa equivocada que ens ha fet dubtar de l'èxit de «l'ou com batalla» encomanant a la fecunditat del pollastre

segons aquells cartells que tots recordeu...

Comencem per remarcar que la veritable mare dels ous és la gallina i d'ací endavant tot anirà bé.

Zoroastro, com si fos un vulgar Goebbels de via estreta, admirava el gall i el posava com a model de pare de família que defensa llurs mullers, no manca mai a dinar i sopar amb elles i acostuma a retirar-se d'hora.

Les gallines i els galls han viscut i viuen a tots els corrals i carrers del món i als balconcs de les més

grans i civilitzades capitals de l'Univers.

A Pèrsia els consideraven aus grates als Déus i eren venerades pel poble.

Els hebreus, en canvi, els consideraven indesitjables pel poc pudor que acostumen a emprar en els preliminars de la fecundació.

Els grecs tenien el gall com a símbol del valor.

Li atribuïen marcada influència en la sort de les batalles per ésser au grata als déus bèl·lics.

Era costum entre els grecs sacrificar un gall a l'altar d'Esculapi cada vegada que sanava un malalt.

El temps no passa en va.

Ara cada vegada que cau malalta una persona sana s'han de fer pregàries als Esculapis i als jesuïtes per poder sacrificar no ja un gall, sinó que només un gat que faci bon caldo.

PERO ANEM A LA BATALLA

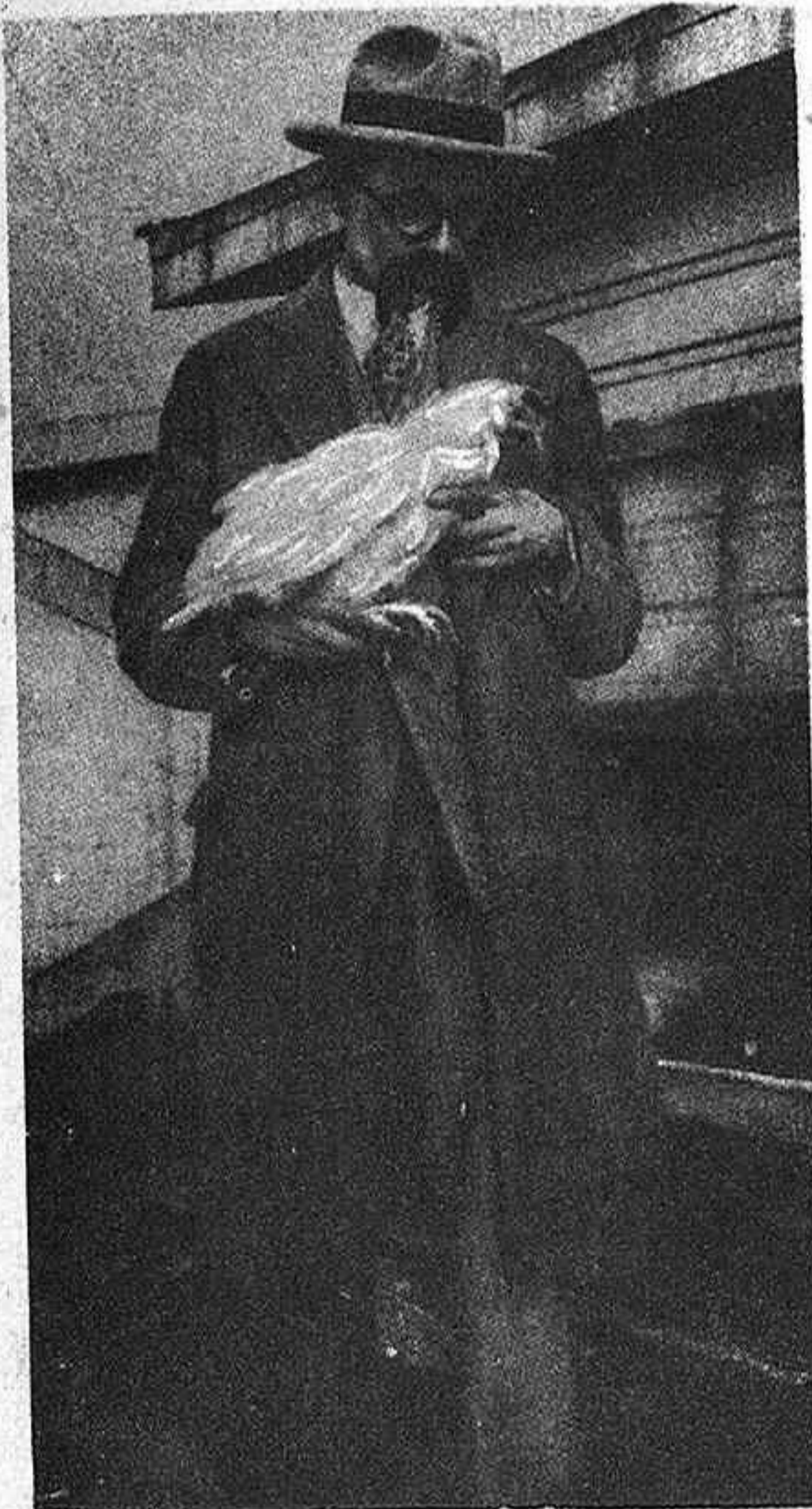
Nosaltres, disposats, amb l'objecte que hi hagi més ous, a donar la batalla de la gallina, sacrificuem un gall «in mente» perquè ens doni bona sort.

En primer lloc la batalla començarà deixant de matar gallines, encara que estiguin collectivitzades, que ja sabem que és quan a hom li vénen ganes de matar-les.

La població civil de la batalla de l'ou

Ací teniu la gallina campiona del món, la que ha post més ous: 351 en 364 dies. Pertany a la raça Leghorn que és una de les races més esteses

Té totes les coloracions existents en la morfologia agrícola

Aquest senyor que l'acompanya no pertany a la mateixa raça ni ha contribuït amb res a l'extraordinària fecunditat de la preciosa gallina estajanovista

Després cal que no mateu tampoc els galls, puix que la mare dels ous es la gallina, però el pare és el gall i el pare en aquest cas també sabem tots que fa la seva feina.

UN RECORD

Per tal que el lector, considerat ja com a part integrant del Front Popular de la nostra batalla de la gallina, es faci càrrec del crim que comet quan mata una gallina encara que no sigui seva, remarcarem el darrer rècord mundial establert per una gallina estajanovista.

Aquesta gallina és la que ha post més ous fins ara.

Es una gallina de la raça «Leghorn» assenyalada amb el número 6 en el Concurs d'Agassiz, Colúmbia Inglesa, Canadà i va pondre 351 ous en 364 dies.

Si considereu amb un petit esforç de la vostra imaginació el que són

351 ous ferrats o bé 175 truites de dos ous (i encara en sobraria un), veureu la necessitat que té la rera-guarda lleial de posar-se al nostre costat i contribuir amb el foment de la cria de les aus de balcó (abans dites de corral) que tots plegats tinguem més ous i aleshores la batalla de la gallina estarà guanyada.

EL PAIS ES DEFICITARI

Encara que sembli mentida, aquells que diuen que els espanyols tenim més ous que ningú diuen mentida.

El país és deficitari en la producció d'ous.

En l'any 1921 importàvem pessetes 5.444.100 d'ous. L'any següent aquesta xifra augmentà fins a 17.713.200. En 1923 ja gairebé vàrem doblar el volum d'importació que fou de 33.744.600 i així anà pujant fins a 66.156.464 pessetes.

En canvi hi ha un detall que és molt esperançador per a l'esdevenidor de la batalla de la gallina que ara iniciem.

Els anys 1918 i 19 en què no podíem importar ous més que del Marroc, agafa tal increment la cria de les aus de balcó que la producció nacional per si sola assolí cobrir les necessitats del país.

QUE ES UN OU?

Un ou no és més que el producte de la glàndula genital femenina que conté una vida latent i tots els elements nutritius necessaris perquè pugui formar-se un nou ésser.

Això és l'ou considerat amb un sentit maternal.

Ara bé: l'ou exposat a la consideració d'un lector que tingui gana, és tota una altra cosa.

Vejam:

Un ou que vingui a pesar uns 50 grams conté 7 grams d'albúmina i 5 de greix que produeixen 73 calories. El rovell conté: vitelina, lecitina, cerebrina (Mandri) i un element greixós assimilable en la seva totalitat anomenat oli d'ou. La clara és rica en albúmina, element nitrogenat d'absoluta e imprescindible necessitat per al nostre organisme.

«LLUM DEL SOL EN RECIPIENT PRECINTAT»

Així anomenen els nord-americans els ous amb un clar sentit de la realitat.

Fins que fa sis o set dies que ha estat post pot considerar-se fresc aquest sol que tonifica l'organisme humà i és el més formidable aliment antiraquític que disposa l'espècie humana.

QUI ENS AMAGA L'OU?

Actualment no tenim ous i els que tenim van més cars que si fossin d'or.

Nosaltres rebíem ous d'Argèlia, Argentina, Bulgària, Bèlgica, Xina, Egipte, França, Anglaterra, Holanda, Itàlia, Marroc, Portugal i Turquia.

Però... ni l'Argentina, ni França, ni Anglaterra produeixen prou ous per ells.

L'Argentina ens revèn els ous que ella compra als nord-americans.

Els anglesos ens venen ous que han comprat abans a Holanda i Dinamarca.

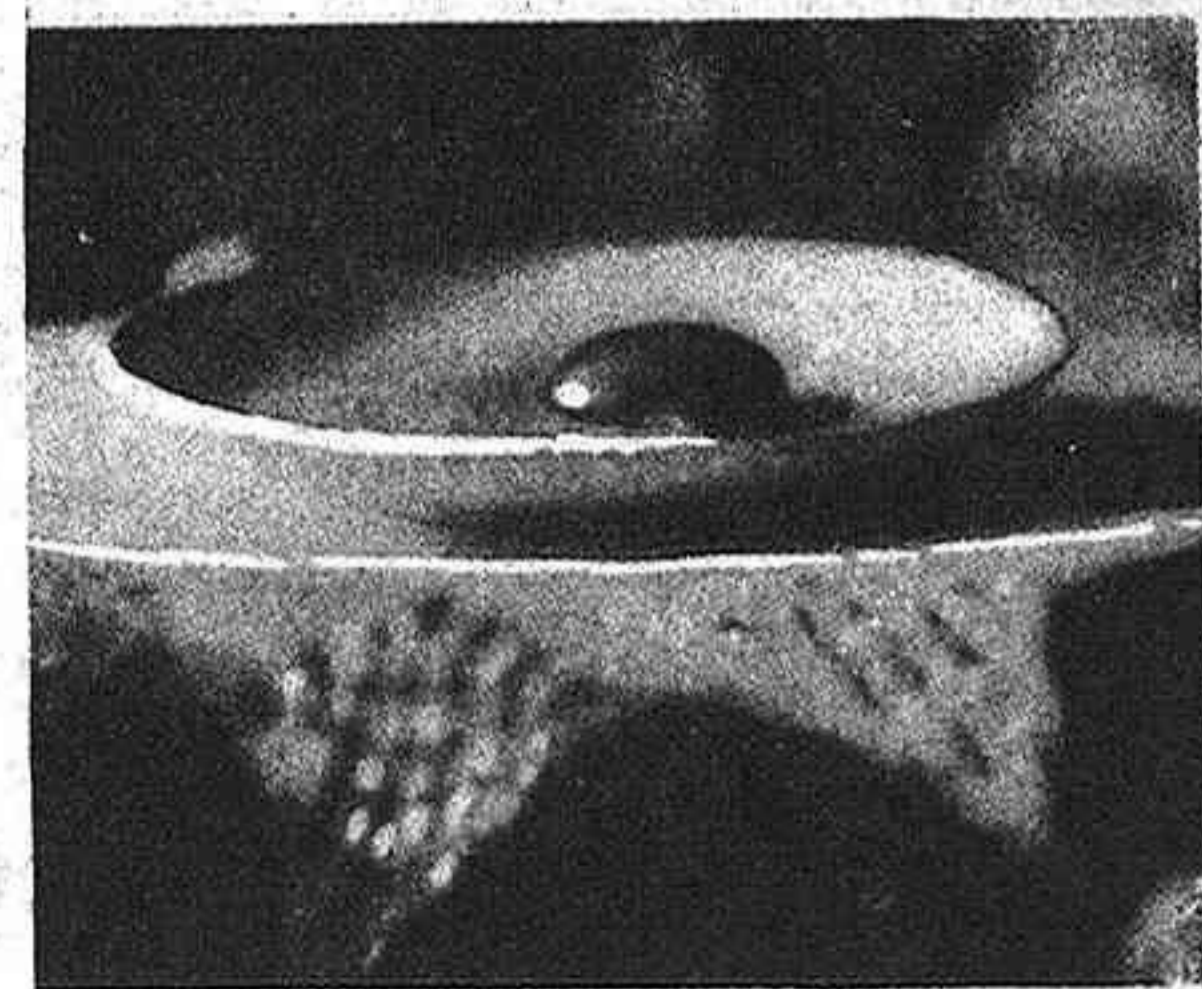
Es, doncs, clar i necessari que no ens hem de seguir deixant amagar l'ou.

Es precis que comencem la batalla de la gallina per tal que a la fi no hàgim de recórrer a l'esperanto perquè la gent no vegi el nostre fracàs.

Es urgent que tot ciutadà antifeixista que disposi de quatre metres quadrats de terreny o d'un balcó o una finestra es disposi a la cria de la gallina i de l'ou amb un entusiasme i una fe que ens han de donar la victòria.

Disposeu-vos, si cal, a vendre el piano i si és de cua millor, per tal de posar en el seu lloc un galliner que també té moltes tecles que tocar, puix que l'avicultura és tan important com la música de Wagner i a més a més és nutritiva.

Pere Gallarí

Ací teniu un ou ferrat, uns moments abans d'ésser un ou ferrat

LITVINOV—Aquests submarins són teus!
 MUSSOLINI—No! Me'ls ha donat un desconegut a la plaça d'Espanya.

LES MONSTRUOSITATS CONTRA-REVOLUCIONARIES

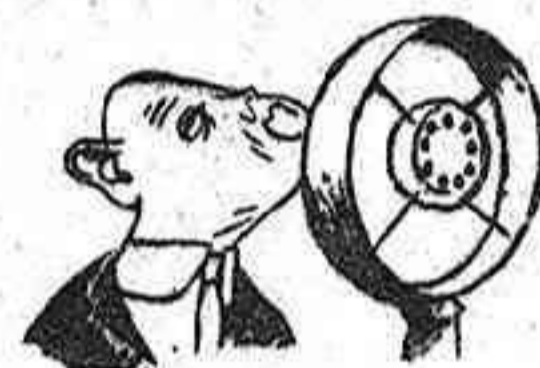
L'ordre governativa restringint la circulació de vehicles automòbils, ha produït ja una sèrie de petites tragèdies.

Un d'aquests «companyeros» que des del 19 de juliol no han caminat mai més pel seu esforç, s'estirava els cabells i clamava al cel:

Quina desfeta! Ara sí que perdrem la guerra! Aquesta contrarevolució se'ns menjarà les entranyes a tots!...

—Per què? Què passa? —li preguntaven els altres «companyeros».

—Imagineu-vos! Com és possible que jo hagi d'anar a peu com abans?

AMB ELS PEUS AL MICROFON

El mateix dia 11, diada de la Pàtria, esdevingué aquesta altra facècia consistent que l'speaker de la ràdio, entre les moltes planxes i ficades de pota que féu aquell dia memorable, féu la següent:

—Ara avancen els del P. S. U. C. portant pancartes diverses i els retrats de Macià, Companys, Comorera i Garcia Oliver.

Ell després es disculpava fent veure que estava emocionat.

ESQUELLOTS

UN ACLARIMENT

Contestant les nombroses preguntes dels nostres lectors sobre la no participació d'Espanya a la Conferència Mediterrània, hem d'observar que la Conferència Mediterrània, com el seu nom indica, no es podia celebrar més que a Suïssa, que és un país voltat de terra, i que Espanya, estant voltada de mar, no hi podia assistir.

Per això ha estat mal vista pels italians la presència d'Anglaterra i molt ben vista per tots l'absència d'Itàlia.

LES LLEVES DEL POT I LA CREU VERMELLA

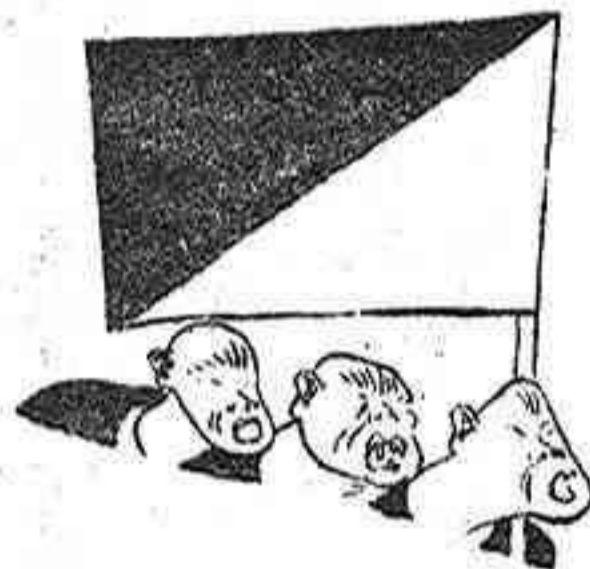
A desgrat de l'ordre de l'Ajuntament prohibint tota mena de recaptés pels carrers, les senyorettes del pot de llauna i les creus vermelles han obligat durant uns quants dies a «La Rambla» a recordar la disposició prohibitiva, que les esmentades senyorettes semblaven ignorar.

Un dels dibuixants de L'ESQUELLA, que només està d'humor quan va per feina (perquè és un humorista professional), s'enfada molt per aquestes coses. Fulmina anatemes i anuncia grans ensorrades per motius així, i si hom no hi està d'acord, pitjor, perquè s'enfada més.

—Jo agafaria totes aquestes noies —diu— amb pot de llauna i tot, i les «quintaria». Després les aniria cridant de cinc en cinc lleves i aca, cap a l'hospital a fer d'infermeres!

—Però, home —li objecta el seu interlocutor—, que no veus que aquestes senyorettes són infermeres de per riure? Es disfressen així només per entonar amb el pot.

—Aleshores, les mobilitzaria de la mateixa manera i les enviaria a netejar escopidores, que també és un treball que fa bonic.

«LOS AMIGOS DE DURRUTI»

Els barcelonins que assistiren a la manifestació de l'11 de setembre, que foren tots els barcelonins de Barcelona i fins i tot molts de fora, quedaren materialment esparadits en veure avançar cap al monument de Casanova la pancarta triomfal i gloriosa de «Los amigos de Durruti», sota la qual s'aixoplugaven aquells famosos i heroics guerrillers del «putsch» darrer que anaven cantant els Segadors amb aquella variant que diu «per quan vingui un altre maig».

Un bon barceloní de Múrcia, amic nostre, no es pogué estar d'exclamar veient-los tan xirois:

—Quines penques, noi..., quines penques...!

FORASTERS A CASA SEVA

Un dia de la setmana passada un pare de família, cercant pa, va caure, ni ell mateix sap com, al poble d'Aiguafreda. L'home, que no hi havia estat mai, començà a córrer carrers fins que trobà una fleca i hi entrà.

—Teniu pa? —preguntà a la mestressa.

—Sí; però haurà d'anar al Comitè, perquè és ell el que dona els permisos.

—On és el Comitè?

—A tal indret.

I l'home s'hi presenta, i el rep el President, que li diu:

—Sí; realmente, tenemos pan, pero hemos acordado no dar a los forasteros.

—I, vostè menja pa?

—Naturalmente; presido el Comité.

—Perdoni. Volia dir entre vostè i jo qui és el foraster.

ESTALVIEM LA GASOLINA!

Diversos mitjans, senzills i econòmics, per anar en cotxe o en auto a voluntat

La necessitat d'estalviar gasolina per dedicar-la a les necessitats de la guerra, ha produït en els ciutadans tres menes d'efectes.

El ciutadà de primera classe, al qual, des del seu taxi, si no des del seu cotxe oficial, feien nosa tramvies i autobusos, està ara satisfet perquè ja no li fan nosa sinó servei. El ciutadà de segona, en canvi, es troba ara que no pot emprar el seu habitual mitjà de transport, perquè les persones privilegiades i oficials li'n priven i es veu ara obligat a anar a peu.

En canvi, el ciutadà de tercera, que anava a peu, té ara tots els avantatges perquè, no solament pot anar sense perill pel carrer, sinó que, si té pressa, pot anar-hi corrent.

Com es pot veure, com sempre, el del mig és el que rep i és per aminorar els danys, que nosaltres, en aquest article purament tècnic, volem fer uns quants suggeriments a l'autoritat competent.

LA TRACCIO ANIMAL

El primer que s'acut a qualsevol intel·ligència mitjanament dotada és, en mancar la tracció mecànica, tornar a la tracció animal. Això és elemental, perquè quan no pot anar endavant la gent, s'entorna endorreda. En fer-nos aquesta reflexió, però, ens trobem amb una altra no pas menys important i és que, si feia tant de temps que els cavalls estaven fora d'ús, el difícil seria trobar cavalls per tornar a pescar-los en circulació.

Es per això que hem cregut convenient anar a veure el senyor Pere Balanyà, fabricant de llançonisses d'ase i ex-empresari de places de braus.

—Se m'ha calumniat molt a propòsit de la meua fabricació de llançonisses. Les meves llançonisses eren del millor que es pot fer perquè no eren d'ase, sinó de cavall, i del millor dels cavalls, cavall de toro, que és la carn que serveix per fer aquells estofats.

Nosaltres, però, no teníem cap interès a investigar la qualitat dels aliments i ho férem notar al nostre interlocutor.

—Ah! —ens digué—. Són cavalls de força el que l'interessa? Doncs vingui.

Ens acompanyà a un gran magatzem tot ple d'uns grans bidons.

—Ací els té; a mesura que augmenti la demanda, els anirà posant en circulació. Ja en corren uns quants amb els antics cotxes de punt; ara posarem altre cop en circulació «La Tatersal».

—Però, amb quins cavalls?

—Amb aquests, que no ho veieu? Amb cavalls de llauna. Voleu que us n'obri una? I fent allò que en diuen unir el gest a la paraula, obrí un d'aquells bidons i en va treure un cavall mig mort ja.

—Són els que feia servir per als toros i per a les llançonisses. Però són molt forts.

—Forts o durs?

SUBSTITUTS DE LA GASOLINA

Sortint d'aquesta visita hem anat a veure un químic dels Laboratoris de Experimentació Confederal del Masnou.

—El problema és ben clar —ens digué de bell antuvi—. Els nostres Laboratoris no són d'Experimentació Confederal, sinó Confederales de Experimentació. La Experimentació Confederal ja l'hem feta, i ha estat la primera del món i, si no ha anat bé, no és culpa de nosaltres, perquè a nosaltres sí que ens ha anat bé. Ara, pel que fa als Confederales de Experimentació, aquesta també va bé. Hem descobert la pólvora com a substitut més suau de la dinamita.

—I de la manca de gasolina, no se n'han ocupat?

—Ja ho crec! Miri; abans jo usava encenedor i ara gasto llumins.

—Volem dir per als automòbils i camions.

—Ah, sí. Per això hi ha diverses fórmules. Una que va molt bé és el sistema que s'usava durant la guerra europea: una bola de naftalina i una copeta d'aiguarràs per quilòmetre, evita, almenys, que el motor s'arni.

En els motors d'explosió els mistos de Garibaldi donen també bons resultats. El millor de tot, però, era una fórmula que jo havia descobert abans d'esclatar la guerra. Era un substitutiu magnífic; però tan aviat com ha escassejat la gasolina, ha deixat de donar resultat.

—Quina llàstima! I, què era?

—No ho faci córrer. Era gasolina.

EL COMITE ECONOMICO DE CINES, SECCION DE PRODUCCION, ENS DIU

Semblarà estrany al lector que hàgim anat a consultar aquest organisme, però no li ho semblarà tant si pensa el nombre d'automò-

bils que es necessiten per a fer un film. Es per això que hi hem anat per veure com s'ho feien per fer-los córrer.

—Es molt més senzill del que la gent es pensa. Un dels nostres mecànics ha trobat un sistema de carburador per a cel·loide; mil metres per cada 100 km. En el motor s'hi posen els mateixos dos tambors que hi ha a la camera, el film passa pel carburador, es crema i després es torna a enrotllar a...

L'interviuat començà a fer salts i a cridar: —Eureka! Eureka! He fet un invent! He fet un invent!

Immediatament acudí el Comitè.

—Què passa?

—Que he fet un invent. He trobat la manera de simplificar el motor dels nostres autos. El segon tambor no cal perquè si el film es crema, no es pot enrotllar! Amb un cendrer n'hi ha prou!

—Calmi's, calmi's —intervinguérem nosaltres—. I, què cremen? Film verge?

—I ara! Que es pensa que no sabem el que val el film verge? Cermem les nostres produccions un cop acabades!

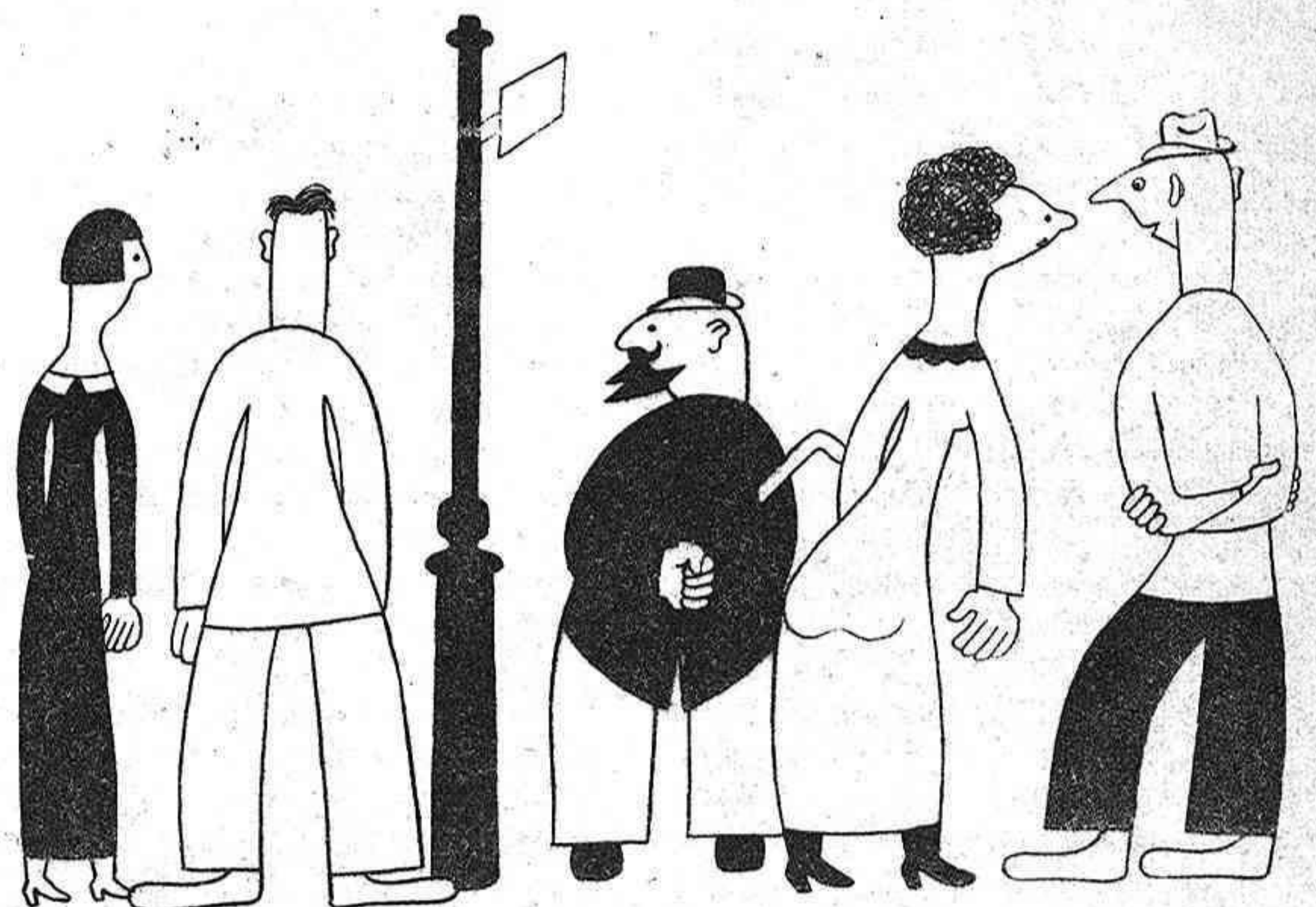
LA SOLUCIO DELS AUTOBUSOS

Visitem Autobuses (G) i fem idèntica pregunta.

—No; nosaltres no en gastem de gasolina; cremem olis pesats.

—Ah, ja; per això a les botigues no hi ha oli.

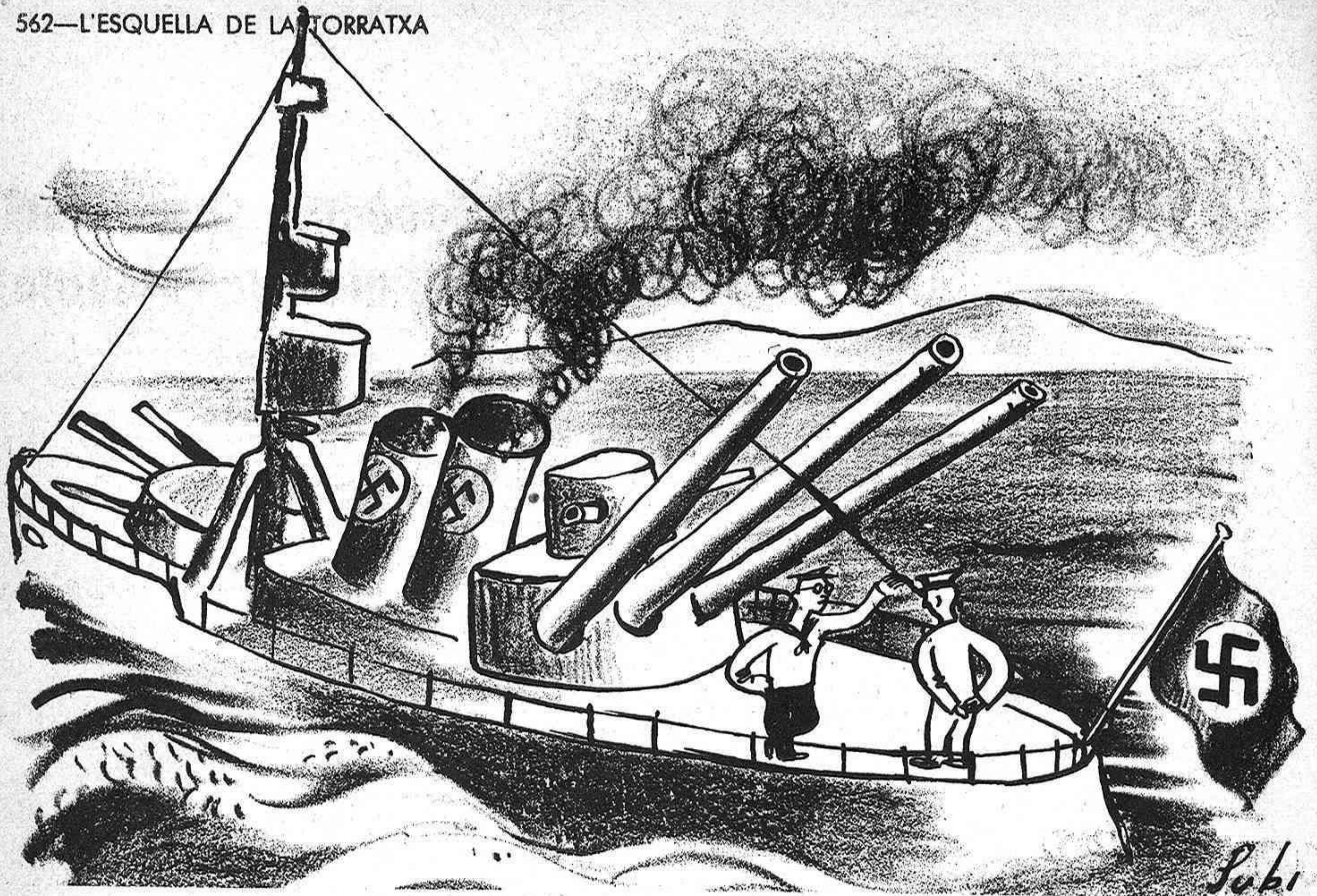
—S'equivoca; el que hi ha, quan n'hi ha, és el que ens sobra a nosaltres. No ho ha notat?

KALDERS

LA LINIA «A»

—Escolti: qui és l'últim?
—L'autobús.

LA MEDITERRÀNIA

—No t'hi trobes foraster?

—No. Els mares dels nostres amics són els mares nostrums.

LA MANERA DE GUANYAR LA GUERRA LA TENIM NOSALTRES

Els tretze punts del P. I. C. A. són (ni caldria dir-ho) tretze. A saber:

Primer punt. — Intensificar el consum d'orxata a la reraguarda. Donar per liquidada la Batalla de l'Ou i començar la Batalla de la Xufra.

Segon punt. — Premiar les Companyies de Tramvies a les quals siguin trobades armes, amb un objecte d'art o un joc de cafè, a elegir.

Tercer punt. — Estirar les orelles als acaparadors, agiotistes, derrotistes, emboscats, etc., i dir-los que són uns dolents i deixar-los quinze dies sense postres. Els perjudicats podran presentar recurs si troben excessiva la pena.

Quart punt. — Trobar que està molt bé i que ens ha fet guanyar molt camí allò dels 50 anys d'Esperanto. Organitzar altres divertiments semblants, a base de congressos de nudistes i de vegeta-

rians, d'aplec d'hereus del Virrei Bonet i de tenedors de marcs, etc. També ens amiria molt bé trobar més prínceps com aquell i mirar de fer-los venir.

Cinquè punt. — Organitzar polèmiques amb els feixistes que tenim entre nosaltres, procurant convèncer-los a les bones i oferint-los premis en espècies i en metàl·lic, a fi d'estimular en ells un canvi d'opinió.

Sisè punt. — Incrementar l'estajanovisme de la subscripció popular, creant premis per als inventors de noves subscripcions amb més fantasia.

Setè punt. — No fer tornar, passi el que passi i caigui qui caigui, els catalans absents de la Pàtria en comissió de serveis especials. Mirar d'apujar-los el sou, que ja s'ho tenen ben guanyat.

Vuitè punt. — Dir que els substitutius de guerra són un romanço. Quan una cosa s'acabi, per

necessitats de la guerra, es diu que no n'hi ha més i llestos.

Novè punt. — Polir més això de la cordialitat, que per ara va molt bé.

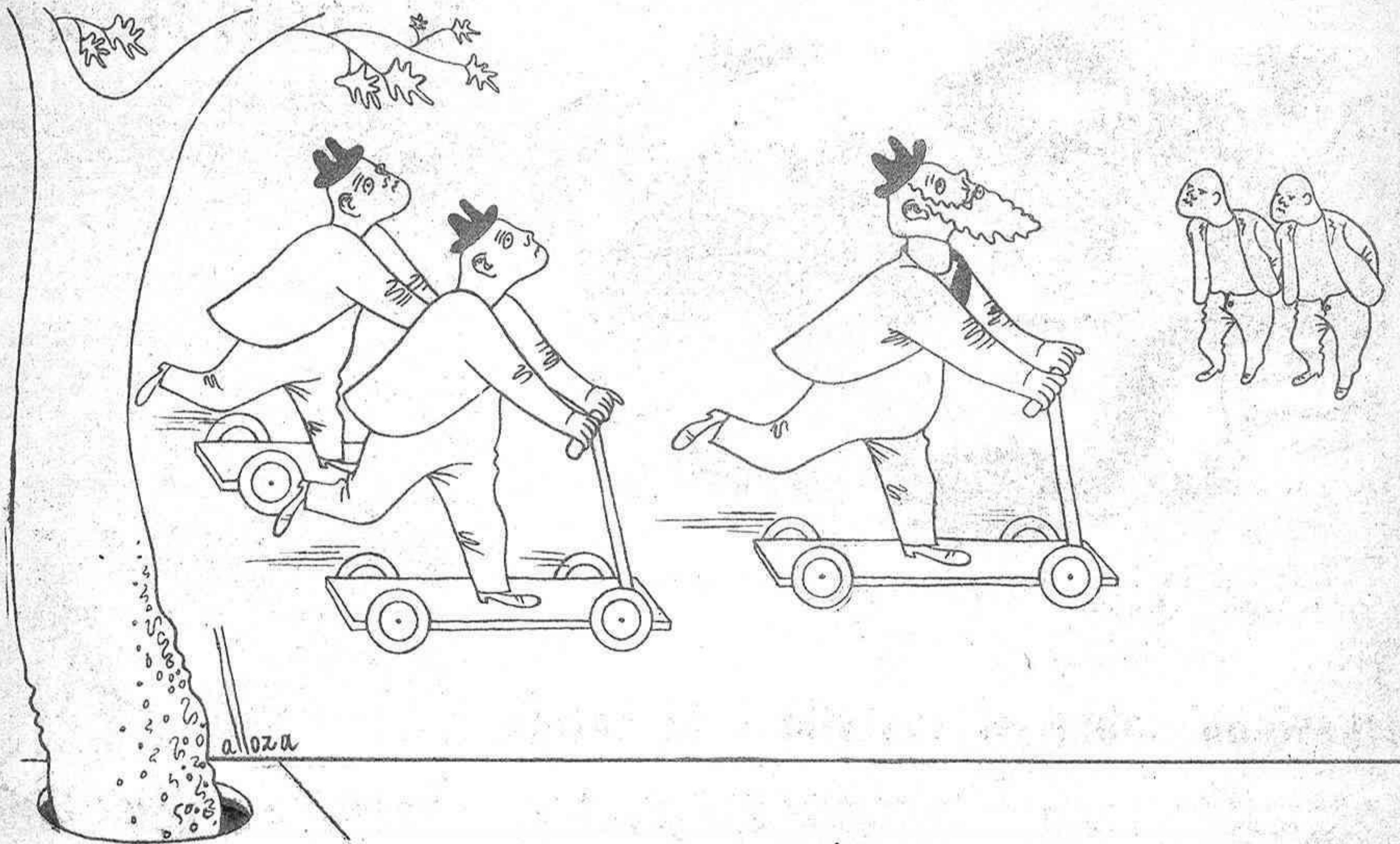
Desè punt. — Procurar que a les indústries de guerra no els falti mai el que fa el cas.

Onzè punt. — Subvencionar el «Comitè Econòmic del Teatro» perquè vagi fent, puix que ens fa quedar com uns homes.

Dotzè punt. — Organitzar a estones perdudes els batallons de fortificacions. Cal tenir en compte que és precís guardar les formes.

Tretzè punt. — Organitzar concursos de veïns, com els de disfressar carrers de la Festa Major de Gràcia, però per a fer refugiis.

Aquests tretze punts s'enclouen en dos: Deixar les Coses Tal Com Estan i Qui Dia Passa Any Empeny. (Això hauria fet més bonic en vers, però no hi ha hagut manera.)

—Mira, ja tornej, a sortir, els vehicles de tracció animal.

ELS SACRIFICATS I AMENAÇATS

La protesta raonada d'un especulador

—Bon dia tingui.

Digué en entrar l'home. Però estàvem tan abstrats escrivint aquesta informació, que no el sentírem i, quan aixecàrem els ulls, ja seia al davant nostre.

—Segui, segui —diguérem maquinalment.

—Ja sec.

—Vostè dirà.

—Doncs veurà; venia perquè possessin a L'ESQUELLA la protesta d'un important sector de ciutadans amenaçats per aquella ordre del ministre de Governació sobre la pena de mort al lladre.

—Ah, sou lladre?

—No, senyor; sóc, també, especulador, i vostè comprendrà que la nostra situació és ben difícil tot i el que estem fent per la guerra i per la Revolució.

—Però, és que feu alguna cosa?

—Sí fem! Diu si fem! Que poc s'aprecien els sacrificis. Miri; al començament, quan tothom feia malbé les coses, nosaltres les guardàvem; després, quan per guardar-les ja s'havien de pagar, les pagàvem i les guardàvem. Sap? Es el conte de la Cigala i la Formiga. Ara, si la Cigala vol menjar, que ho pagui; perquè si nosaltres no ho haguéssim guardat, no n'hi hauria!

—I, per què no n'hi ha tampoc?

—Perquè nosaltres encara ens ho guardem. Es per això que, tot i no havent-n'hi, n'hi ha, cosa que, com vostè comprendrà, no pot ésser més encoratjadora. Si nosaltres no ho guardéssim i no ho féssim pagar a un ull de la cara, el públic, que és un golafre, ja s'ho hauria menjat tot. Ara, en canvi, si té diners, sap que no ha de patir. Som nosaltres els que patim per ell: que si ens prendran els ous, que si les patates, que si el sabó... I

aquesta por constant s'ha de pagar. I atiguri's ara que ens hi va la pell! Ja li dic jo que passem uns temps...

—I tall! Fins que el Govern no es decideixi a comprar queviures en grans quantitats...

—Calli, calli, sant cristià, ai, ex; no cridi el mal temps, que vostè també està de sort.

—Sí?

—Ja ho crec! Si quan he entrat m'hagués tornat el bon dia, se n'hauria fet quinze pessetes. On va a parar, si tot està tan car!

Lletres a la vista

En la premsa diària, del 19 de Juliol ençà, s'han produït difusions que a primera vista semblen inexplicables, però que explicades ho són, d'explicables. A l'Hospital dels Sindicats Unics el porter, que hauria d'ésser un dels qui haurien de veure-hi més, a penes hi guipa, però sap llegir. L'altra nit

es ficà al despatx del Comitè, que es trobava reunit amb els metges Cresta, Gallo i Condom, demanà la «Soli», accionà l'interruptor quedant-se tots a les fosques, s'assegué i es posà a «llegir» tranquil·lament. La literatura de la «Soli» és així de lluminosa pels seus lectors curts de vista.

L'Executiva de la U. G. T. s'ha tornat "loca"

—I ara, amb això de la supressió dels restaurants de luxe, nosaltres ens haurem de morir de gana.

Discussions sobre el castellà i el català

En un tramvia discutien dues senyores, l'una amb accent català; l'altra no.

—No comprendo esta lengua ni podría hablarla nunca. A ustedes les gustará porque están acostumbrados; pero para el que viene de fuera es horrible. A ver, por ejemplo, compare «pimiento» con «pebrot». ¡Qué bruscol!

L'altra es defensava:

—Esto se debe a que usted no está acostumbrada a oír hablar catalán; el catalán no es duro; tiene sonidos intermedios y consonantes suaves. Y muchas palabras muy bonitas. «Rosa» es más suave que «rosca»; y «rossa», en catalán quiere decir un animal muerto.

Però l'altra no es donava i insistia, fins que un altre passatger català intervingué:

—Perdonen, señoras; tiene razón V. —diqué a la castellana—. El catalán es feo, muy

feo; pero es un idioma muy bien educado.

—¡Un idioma bien educado! ¡Ja, ja! ¡Qué gracia tiene!

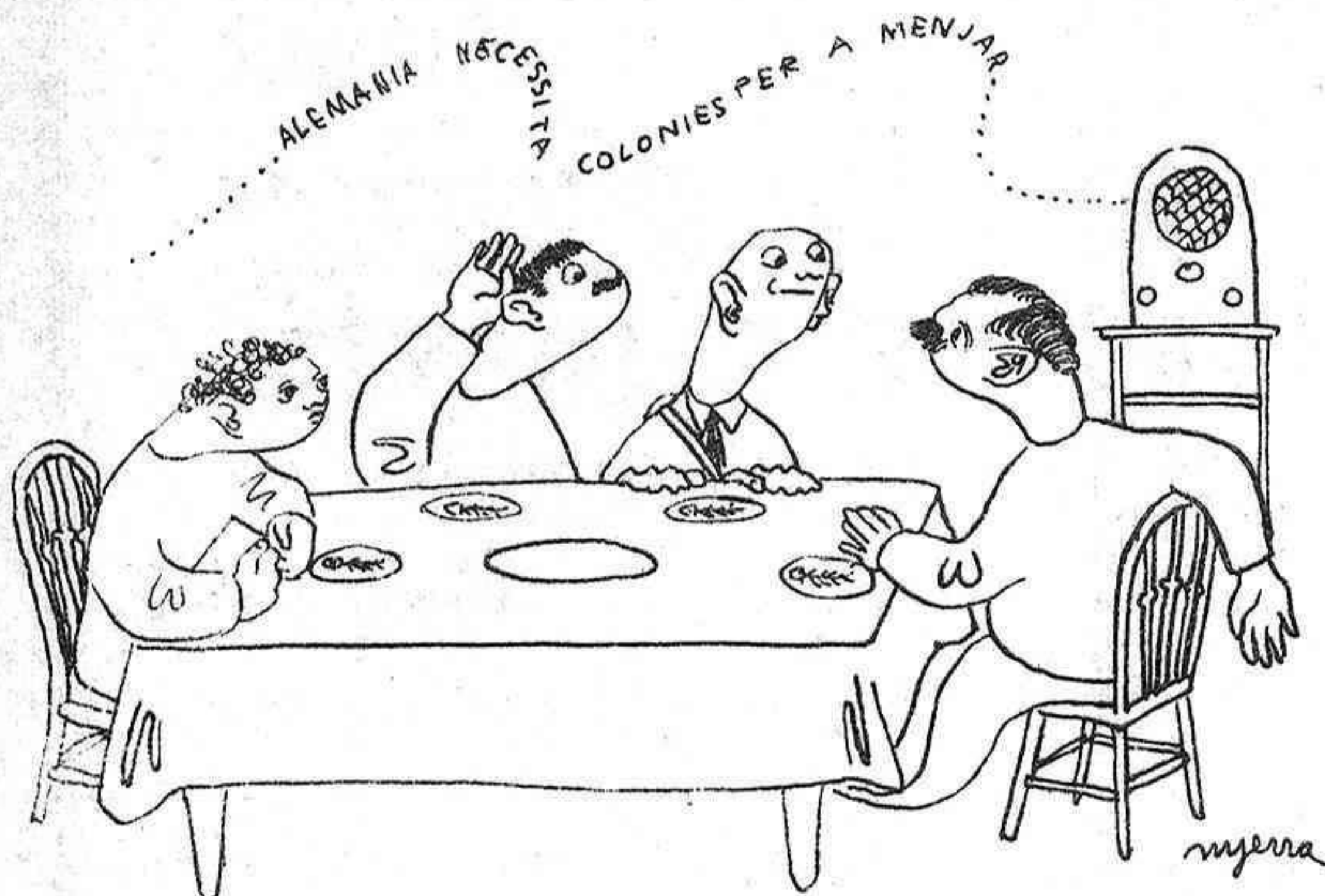
—Sí, señora. Si se fija V. verá que el catalán es una lengua que cuando se habla a un castellano se convierte siempre en castellano. En cambio al castellano nunca le sucede eso.

Aquestes discussions, que són ara corrents, ens en recorden una altra també, entre un militar de l'antic règim acabat d'arribar, i un paisà, sobre la sonoritat relativa dels dos idiomes.

—El castellano es mucho más sonoro. Ni que decir tiene. Fíjese: Zaragoza. ¡Cómo llena la boca esta palabra!

—Pues el catalán las tiene también sonoras. Mire ésta: «caçarada».

—Sí; realmente; la llenal!

Otto:—An kasa no komemos, ma nos armamos más...!

ELS COTXES DE PUNT

La reparació dels cotxes de punt i dels cotxers dels cotxes de punt porta a la memòria dels que visqueren en aquella època en què el cotxe de punt no era un substitutiu, sinó un insubstituïble, una sèrie d'anècdotes.

En aquell temps encara hi havia senyors, uix! i propines, ex! i un cotxer explicava a uns companys la manera de distingir —els senyors, és clar, perquè les propines es veien a simple vista.

—Senyors, senyors —deia—; de qualsevol cosa en diuen senyors. Mireu; aquesta tarda he carregat una senyora, que diuen, que m'ha fet anar del portal de l'Àngel a la Catedral; d'allí a Santa Maria; després, a la Mercè; a Santa Madrona; a Sant Pau i a Betlem, i finalment a casa al carrer de Girona. Em dóna un duro, li torno dues pessetes, em diu si tinc calderilla i em dóna deu cèntims. I d'això en dieu una senyora? En canvi, torno Rambla avall; al Cafè del Liceu m'atura una noia de l'Edén, em diu que la porti a treballar, la descarrego a la porta, em dóna un duro i, quan vaig per tornar-li quatre pessetes, em diu: «F... al cul, el canvil!» Això són senyores! Sembla que, actualment, d'aquestes senyores només en queden els fills.

TRENCA-CLOSQUES

DE

CATALUNYA

DEMA

Darrera nostre hi ha una generació que apunta.
Per ella!

¿On està la generació que apunta per darrera i que va per ella i que va per ell el pollastre?

Correu i remeneu

Nyedi. — Queda en cartera.

R. Mestre. — També.

Roman. — Es una mica innocent.

Conrad. — Massa llarg.

¿Voleu veure com
treballaven els
incontrolats a la
Revolució russa?

LLEGIU

"LA CARA TERRIBLE DE LA REVOLUCION"

Preu: 50 cèntims

Venda en quioscos
i llocs de periòdics

Porteu-la a la
S.I.C.E. s.c.
BRUC 129 BARCELONA

LA FAMOSA
OBRA DE

Paul Lafargue

LA RELIGION DEL CAPITAL

Ha estat editada recentment per
"Ediciones Europa-América"
dins la "Serie popular de
clásicos del Socialismo"

Preu: Ptes. 0'75

VENEDORS EXCLUSIUS PER A TOT CATALUNYA:

P. A. C. O. D.

Rambla del Mig, 17 - Barcelona

Acaba de posar-se a la venda
l'opuscle

"TROTSKI DORIOT HITLER"

en el qual es posen de
relleu les proves mate-
rials de com el trotskis-
me s'ha convertit en l'a-
vantguarda del feixisme

Preu: 1 Pta.

DISTRIBUIDORA P.A.C.O.D. BARCELONA
DE PUBLICACIONES RAMBLA DEL MIG 17

KALDERS

— Abans estava ben retirada, però ara estic al pot.